

Oksygenbehandling til pasienter med kols

Ved alvorlig grad av kols klarer ikke kroppen å ta opp nok oksygen fra luften. Enkelte vil da trenge ekstra tilførsel av oksygen. Behovet for oksygenbehandling kan være forskjellig fra person til person. Noen har behov for oksygen hele døgnet, andre kun ved aktivitet som bilkjøring eller flyreise.

Oksygen er et legemiddel og skal kun brukes slik legen har bestemt.

Langtidsoksygenbehandling (LTOT) er en livsforlengende behandling. Tilførsel av oksygen avlaster hjertets arbeid og er med på å hindre utvikling av høyresidig hjertesvikt. Behandlingen kan også virke positivt på for eksempel hukommelse, konsentrasjon, søvn og aktivitetsnivå. Dette er ikke først og fremst behandling av tung pust, men noen opplever at det gir lindring.

Oksygenet må brukes minst 15 timer i døgnet (helst 24 timer) for å ha livsforlengende effekt. Oksygen kan fremskaffes fra komprimert gass, flytende form eller konsentrert fra vanlig luft gjennom en konsentrator. Tilbud om utlån av oksygenutstyr er basert på ditt behov for oksygenbehandling slik det er beskrevet av lege.

Alle pasienter med langtidsoksygenbehandling vil følges opp regelmessig på Lungepoliklinikken ved Sykehuset i Vestfold. Hyppighet av kontroller bestemmes individuelt ut ifra ditt medisinske behov.

Sikkerhet

Dagens moderne utstyr for oksygenbehandling er enkelt og sikkert i bruk, men det er noen forhåndsregler du må ta;

Oksygenbruk i kombinasjon med røyking er svært brannfarlig og helt forbudt.

Ved bruk av levende lys i rommet du befinner deg, er det viktig at du holder en avstand på to meter. Det samme gjelder ved bruk av peis. Vær oppmerksom på at noe av oksygenet vil «sive ut» av nesekateter under bruk og kan samles i klær, hår og sengetøy.

Pass på at oksygenutstyret alltid er avstengt når det ikke er i bruk, da oksygen som strømmes ut kan «mette» tekstiler i nærheten og gjøre dem lettantennelige.

Praktisk informasjon

Bærbart utstyr

Når du er utenfor hjemmet bruker du ditt bærbare utstyr. Normalt brukes et nesekateter på ca to meters lengde. Her kan det kobles til en forlengerslange for rekkevidde på inntil 7 meter totalt, som gir deg frihet til økt bevegelse.

For å opprettholde batteriets kapasitet er det viktig at du bruker og/eller lader utstyret minst en gang i uken.

Stasjonært utstyr

Hjemme i egen bolig bruker du oksygen fra stasjonært utstyr som tilføres via nesekateter, med en forlengerslange (inntil 15 meter totalt).

Renhold

Du har ansvaret for daglig/ukentlig vedlikehold av eget oksygenutstyr, som blant annet enkel utvendig rengjøring, skifte/renhold av filter og bytte av nesekateter/slanger. Dette skal gjøres i samsvar med brukerhåndboken for det enkelte utstyr. Forbruksmateriell bestilles hos behandlingshjelpemidler.

Service

Behandlingshjelpemidler (BHM) ved SiV har ansvar for service på utstyret. Utstyret har behov for service med jevne mellomrom. Konsentratoren gir selv beskjed når den trenger service, og det kommer da opp et varsel i displayet. Ta kontakt med BHM når dette skjer.

Sjekk alltid medfølgende bruksanvisning til ditt utstyr for informasjon vedrørende bruk og vedlikehold.

Ofte stilte spørsmål

Hva gjør jeg ved sårhet/tørrhet i nese?

Bruk av oksygen kan gi noen bivirkninger som tørre slimhinner i øvre luftveier, skorper/sår i nesen og eventuelt neseblod. Kontakt apoteket for å kjøpe vannbasert lotion/smøremiddel ved tørre slimhinner. Du kan også forsøke saltvannsnese spray for å fukte slimhinnene i nesen.

NB! Oksygenbehandling skal aldri kombineres med bruk av fettholdige salver og kremer.

Skal det brukes fukter ved oksygenbehandling?

Ved normal bruk (under fem liter) er ikke bruk av fukter nødvendig. Ved tørrhet i slimhinner, forsøk tips beskrevet over.

Hvor ofte skal filter på maskin renholdes/byttes?

Påse at filterbytte/renhold på maskinen blir foretatt slik som bruksanvisningen til apparatet beskriver (se sjekklister lenger ned).

Jeg skal ut å fly, hva må jeg tenke på?

Flyreise krever spesiell planlegging. Du må selv kontakte det enkelte flyselskap i forkant, da det ikke er en felles rutine for å medbringe oksygen ombord på fly. Alle oksygenbrukere skal bruke oksygen under flyreise, og innstillingen skal vanligvis økes noe. Konferer derfor også med din lungelege i forkant av en flyreise. For flyreiser innenlands er det behandlingshjelpemidler som er ansvarlig for å låne ut utstyr til deg.

Jeg på reise til utlandet, hva med utstyr?

Start planleggingen 4-6 uker før avreise. Du kan ikke ta med oksygenutstyr utlånt fra behandlingshjelpemidler til utlandet. De ulike leverandørene av oksygenutstyr låner dette ut og er ansvarlig for service under utenlandsoppholdet. Du må selv inngå avtale med en oksygenleverandør, ta kontakt i god tid før en planlagt reise. HELFO (tlf. 81570030) er økonomisk ansvarlig for oksygen ved utenlandsreise og alle personer med vedvarende behov for oksygen skal få kostandene for dette dekket. Se helsenorge.no for mer informasjon.

Informasjon om ditt utstyr
Sist oppdatert dato: _____

Det finnes ulike typer oksygenutstyr. Valg av utstyr baserer seg på ditt oksygenbehov og aktivitetsnivå. Nedenfor beskrives hvilket utstyr du skal bruke i ulike situasjoner, og om oksygenmengden skal stilles inn i antall liter eller på en bestemt innstilling. Oksygen er et legemiddel og skal kun brukes slik legen har bestemt.

Det er viktig at dette skjemaet alltid oppdateres ved endringer i oksygenbruk:

	Type apparat	Liter	Innstilling
Hvile			
Aktivitet			
Søvn			
Internbatteri			
Kombinasjon med BIPAP			

Ditt oksygenutstyr må jevnlig vedlikeholdes for å fungere optimalt, tabellen under kan fylles ut i samarbeid med helsepersonell for å gi deg en oversikt.

	Navn utstyr:	Navn utstyr:
Renhold filter (beskrivelse/frekvens/ukedag)		
Bytte av filter		
Bytte av nesekateter (frekvens)		

Trenger du forbruksmateriell eller hvis det er noe feil med utstyret, kan du ringe behandlingshjelpemidler (BHM) på tlf. 33 34 2142, mandag til fredag kl. 09.00-15.00

Dersom du har noen medisinske spørsmål i forbindelse med oksygenbehandlingen kan du ringe lungepoliklinikken på tlf. 33 34 20 00, mandag – fredag kl 09.00– 14.00.

